

«Қиын бала, қырсық бала» тақырыбында педагогтерге кеңес хаттамасы

1. Кіріспе бөлім

Мақсаты: Қиын және қырсық балалармен жұмыс істеу кезінде педагогтерге қолдау көрсету, балалардың мінез-құлқының түпкі себептерін түсініп, дұрыс тәсілдермен олардың дамуындағы қиындықтарды жеңуге көмектесу.

Қолданылу саласы: Бұл хаттама педагогтер мен тәрбиешілер үшін балалардың мінез-құлқын түсіну және олармен тиімді жұмыс жүргізу бойынша әдістемелік құрал болып табылады.

2. Қиын және қырсық балалардың ерекшеліктері

Қиын бала: Әдетте эмоционалды тұрақсыз, агрессивті, жиі ашуланатын, тәртіпсіз балаларды білдіреді. Олар ата-аналарымен немесе мектеппен байланыс орнатуда қиындықтарға ұшырауы мүмкін. Мұндай балалардың көп жағдайда өзін-өзі бақылау қабілеті төмен, және олар жиі құрдастарымен немесе ересектермен жанжалдасады.

Қырсық бала: Бұл балалар көбіне өздерінің қалаулары мен талаптарын әрқашан орындауды талап етеді. Олар тәртіпке бағынбауға бейім, айтқанды тыңдамайды, үнемі қарсы тұрады, әрі өз пікірлеріне өте қатты сенеді.

3. Қиын және қырсық балалармен жұмыс жасау қағидаттары

1. Түсіністік пен сабырлылық:

Қиын бала немесе қырсық бала көбіне ата-анасының, қоршаған ортаның немесе өзінің ішкі мәселелеріне байланысты мінез-құлықтарын көрсетеді. Сондықтан педагогтің басты міндеті — баланы дұрыс түсініп, сабырлы түрде жұмыс жасау.

Баланың мінез-құлқына ашуланбай, эмоцияны басып, оның қылықтарын саралап қарау маңызды.

2. Дұрыс қарым-қатынас орнату:

Қиын балалармен тиімді қарым-қатынас орнатудың негізі — олардың көңіл-күйін, ойларын түсіну және соған сәйкес әрекет ету. Бұл балаларды тыңдап, өз пікірін білдіруге мүмкіндік беру керек.

«Сізді не алаңдатады?» немесе «Сіз бұл жағдайды қалай шешуді ойлайсыз?» деген сұрақтар арқылы баланың ойын білуге тырысыңыз.

3. Шекараларды белгілеу және тәртіп орнату:

Тәртіпсіздік пен қырсықтықты тоқтату үшін педагогтің маңызды міндеті - нақты және түсінікті шекаралар қою. Балаларға талаптар қойылып, олардың нәтижелері мен салдары көрсетілуі керек.

Мінез-құлық ережелерін қойып, оларды қатаң, бірақ әділ түрде ұстану қажет. Әрқашан салмақты шешімдер мен нақты әрекеттерді көрсету арқылы балаға тәртіпті болу керектігін түсіндіру.

4. Позитивті қарым-қатынасты ынталандыру:

Қиын немесе қырсық бала үшін позитивті мінез-құлықты ынталандыру маңызды. Ол үшін баланың дұрыс әрекеттерін мадақтап, оның өзіндік құндылығын арттыру керек.

Кішігірім жетістіктерін де атап өту, дұрыс іс-әрекеттерін мадақтау, оны сенімді сезінуге және мінез-құлқына жауапкершілікпен қарауға итермелейді.

5. Баланың эмоцияларына назар аудару:

Эмоциялық дамудың маңызды аспектілерінің бірі — баланың эмоцияларына мән беру. Қиын бала немесе қырсық бала өз эмоцияларын басқару мен көрсету қиындықтарына тап болуы мүмкін.

Оларға өз сезімдері мен эмоцияларын түсінуге және оларды дұрыс басқаруға көмектесу қажет. Мысалы, ашуды немесе ренішті білдірудің дұрыс жолдарын үйрету.

4. Қиын балалармен жұмыс істеу тәсілдері

1. Белсенді тыңдау:

Баланың айтқанын тыңдап, оны түсіну үшін белсенді түрде қатысу. Мұндай тыңдау баланың өзін қадірлі сезінуіне көмектеседі.

Түсіністікпен қарап, сұрақ қойып, оның көзқарасын қабылдауға тырысыңыз.

2. Түйінді эмоцияларды басқару:

Қиын бала қашан ашуланғанын, күйзелгенін немесе мазасызданғанын түсіну маңызды. Олармен жұбату және эмоцияларын басқару бойынша техникаларды қолдану керек.

Эмоционалды қарым-қатынас кезінде сабырлы болу және эмоцияларға берілмеу маңызды.

3. Қатаң, бірақ әділ жазалау:

Егер бала белгілі бір тәртіп ережелерін бұзса, жазалау әдістерін әділ әрі нақты түрде қолдану керек. Жазалау баланың әрекетіне сәйкес болуы керек, әйтпесе бала оны дұрыс қабылдамайды.

Жазалаудың орнына баланың жауапкершілігін арттыруға тырысыңыз.

5. Баланың жағымды қасиеттерін тану және дамыту

1. Әр балаға жеке көзқарас:

Баланың ерекше қасиеттерін байқау және дамыту. Олардың күшті жақтарын анықтап, соларды дамытуға бағытталған әдістер қолдану.

Баланы қолдап, оны ынталандыру арқылы өз-өзіне деген сенімін арттыру.

2. Топтық жұмыс арқылы даму:

Қиын балаларды топтық жұмыстарға тарту. Бірлескен тапсырмалар мен жобалар оларды өзгелермен қарым-қатынас жасауға үйретеді.

Әр бала өзінің ұжымдағы орнын сезініп, басқа балалармен жақсы қарым-қатынас орнатуға ынталы болады.

6. Қорытынды бөлім

Қиын бала немесе қырсық бала әрқашан өз мінез-құлқын түзете алмайды, бірақ педагогтің дұрыс көзқарасы мен қолдауы арқылы олардың мінез-құлығын дамытуға және оң өзгерістерге қол жеткізуге болады.

Педагогтер балалардың мінез-құлқының себептерін түсініп, олардың мінез-құлқына дұрыс әсер ете отырып, тиімді нәтижелерге қол жеткізе алады.

Мұндай балаларға түсіністік, сабыр және әділдікпен қарап, оларды қолдау маңызды.

7. Ұсыныстар мен кеңестер:

Баланың қиындықтарын ескере отырып, әрдайым жеке және топтық тәсілдерді қолдану.

Балалармен жұмыс барысында шыдамдылық пен әділдікті сақтау.

Әр баланың жеке ерекшеліктерін түсініп, олардың дамуына жағдай жасау.

Бұл хаттама педагогтерге қиын және қырсық балалармен жұмыс істеу барысында нақты әдістер мен кеңестер ұсынады.